

Załącznik nr 3

Tworzenie, doskonalenie i weryfikacja efektów uczenia się na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie

§1

Projektowanie efektów uczenia się

1. Efekty uczenia się stanowią nadrzędny element programów studiów dla każdego kierunku, poziomu i profilu i określają zasób wiedzy, umiejętności teoretycznych i praktycznych oraz kompetencji społecznych przewidzianych do uzyskania przez studenta w procesie realizacji całego programu studiów.
2. Efekty kierunkowe dla nowotworzonego kierunku studiów są projektowane przez zespół programowy.
3. Opis zakładanych efektów uczenia dla kierunku, poziomu i profilu uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. O Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475 oraz z 2018 r. poz. 650 i 1669, zwanej dalej ZRK) oraz charakterystyki drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy dla kwalifikacji
 - 1) na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia;
 - 2) na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych magisterskich.
4. Opis zakładanych efektów uczenia się zawiera również efekty w zakresie znajomości języka obcego.
5. Przy definiowaniu efektów uczenia się dla danego kierunku, poziomu i profilu zespół programowy uwzględnia:
 - 1) związek kierunku studiów z misją Uczelni i strategią jej rozwoju;
 - 2) wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów;
 - 3) zasoby i możliwości wydziału oraz Uczelni w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się.
6. Efekty są określone w sposób umożliwiający sprawdzenie stopnia ich osiągnięcia przez studentów.
7. Opracowany przez zespół programowy projekt kierunkowych efektów uczenia się jest opiniowany przez Kolegium Dziekańskie. W przypadku pozytywnej opinii, Dziekan

wnioskuje do Senatu UMCS o zatwierdzenie efektów uczenia się dla danego kierunku studiów.

8. Kierunkowe efekty uczenia się są realizowane poprzez realizację efektów przypisanych do poszczególnych przedmiotów. Efekty uczenia się przedmiotowe są opracowywane przez koordynatorów i opiniowane przez zespoły programowe. Efekty przedmiotowe są adekwatne do wymiaru godzinowego danego przedmiotu. Koordynator przedmiotu zobowiązany jest wskazać kierunkowe efekty kształcenia, jakie realizuje dany przedmiot oraz stopień realizacji tych efektów.
9. Na podstawie przekazanych przez koordynatorów informacji zespół programowy opracowuje matrycę pokrycia efektów kierunkowych przez efekty przedmiotowe. Na podstawie jej analizy zespół programowy dokonuje oceny poszczególnych przedmiotów, mając na uwadze: spójność programu kształcenia, stopień realizacji efektów uczenia się przez przedmiot, poprawność metod weryfikacji realizacji efektów, możliwość realizacji efektów przy zaproponowanym wymiarze godzinowym.
10. Kierunkowe efekty uczenia się są dostępne na stronie internetowej WFiS oraz stronach internetowych kierunków. Efekty uczenia się dla poszczególnych przedmiotów są dostępne w sylabusach przedmiotów w USOS.

§ 2

Doskonalenie efektów uczenia się

Na WFiS są prowadzone systematyczne działania mające na celu monitorowanie realizacji zakładanych efektów uczenia się, ocenę stopnia ich realizacji, ocenę stopnia ich adekwatności do potrzeb rynku pracy oraz ich doskonalenie. W procesach tych biorą udział: Dziekan, Prodziekan ds. Studenckich, Kolegium Dziekańskie, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, zespoły programowe, nauczyciele akademicy, opiekuni lat, studenci, interesariusze zewnętrzni.

Obowiązują następujące zasady:

- 1) Monitorowaniu zakładanych efektów uczenia się podlegają wszystkie typy zajęć dydaktycznych prowadzonych na danym kierunku studiów. Procedurą tą objęte są również praktyki.
- 2) Studenci formułują własne oceny zajęć poprzez: a) zgłaszanie uwag i wniosków w formie pisemnej do osoby prowadzącej zajęcia, opiekuna roku, poprzez swoich przedstawicieli w Kolegium Dziekańskim lub Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. W sprawach wymagających pilnej interwencji władz Wydziału, studenci zgłaszają pisemne wnioski do Prodziekana ds. Studenckich.
- 3) Osoby prowadzące zajęcia, pod koniec danego roku akademickiego, dokonują przeglądu i oceny stopnia realizacji efektów uczenia się przypisanych do danego przedmiotu. W analizie tej opierają się na własnych obserwacjach i wnioskach, uwagach zgłaszanych przez studentów w trakcie zajęć, opiniach wyrażonych przez studentów

w Ankiecie Oceny Zajęć, uwagach zawartych przez osobę hospitującą (jeżeli dotyczy). Wnioski przekazują do Przewodniczących zespołów programowych.

- 4) Opiekun roku, poprzez organizację spotkań ze studentami, pozostawanie z nimi w innych formach bieżącego kontaktu (w szczególności ze starostą roku) poznaje opinie na temat programu kształcenia i poziomu procesu dydaktycznego, w szczególności w wymiarze organizacyjnym (m.in. terminowość zajęć, ich zgodność z sylabusem). Pośredniczy także, o ile potrzeba, w kontaktach studentów z osobami prowadzącymi zajęcia. O wszelkich poważnych zastrzeżeniach studentów oraz o stwierdzonych problemach, które są związane z przebiegiem procesu dydaktycznego, opiekun roku informuje przewodniczącego właściwego zespołu programowego lub (w przypadku problemów, które nie są specyficzne dla danego kierunku studiów) przewodniczącego Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. O problemach tych jest także informowany Prodziekan ds. Studenckich.
- 5) Zespół programowy dokonuje systematycznej okresowej oceny procesu kształcenia, w szczególności stopnia realizacji założonych efektów uczenia się, opierając się w szczególności na raportach przysyłanych przez osoby prowadzące zajęcia. Zespół uwzględnia także opinie przesłane przez interesariuszy zewnętrznych. Do końca danego roku akademickiego zespół programowy przekazuje raport takiej oceny do przewodniczącego Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Raport ten obejmuje w szczególności:
 - a) wyraźnie sformułowaną ocenę jakości kształcenia na danym kierunku (pozytywna, negatywna, z uwagami);
 - b) wyliczenie pozytywnych stron procesu kształcenia;
 - c) wyliczenie zjawisk negatywnych, wymagających korekty;
 - d) wskazanie proponowanych działań mających na celu usunięcie nieprawidłowości.
- 6) Zespół programowy może uznać potrzebę modyfikacji efektów kształcenia i podjąć związane z tym prace w dowolnym momencie roku akademickiego.
- 7) Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia dokonuje analizy i podsumowania procesu kształcenia na Wydziale, opierając się na raportach sformułowanych przez Zespoły programowe, raporcie z analizy wyników Ankiety Oceny Zajęć przedstawionym przez Dziekana, opracowanym przez Prodziekana ds. Studenckich raporcie z przebiegu sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnych i procesu dyplomowania oraz z przeprowadzonych na Wydziale hospitacji, opracowanym przez przewodniczącego Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej sprawozdaniu z przebiegu i efektów procesu rekrutacji, jak równi innych danych, które zostały przedstawione Zespołowi. Całościowa ocena formułowana przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia obejmuje w szczególności: a) wyraźnie sformułowaną ocenę jakości kształcenia na danym kierunku (pozytywna, negatywna, z uwagami); b) wyliczenie pozytywnych stron procesu kształcenia; c) wyliczenie zjawisk negatywnych, wymagających korekty; d) wskazanie proponowanych działań mających na celu usunięcie nieprawidłowości. Raport jest przedstawiany Kolegium Dziekańskiemu.

- 8) Kolegium Dziekańskie (m.in.) opiniuje wnioski Zespołów programowych oraz wnioski opracowane przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, zatwierdza tematy prac dyplomowych, opiniuje i zatwierdza listy zajęć fakultatywnych prowadzonych na WFiS, opiniuje i formułuje propozycje rozwiązań w zakresie usuwania nieprawidłowości stwierdzanych w procesie kształcenia; pełni funkcję inicjatywną i konsultacyjno-doradczą.
- 9) Prodziekan ds. Studenckich, w szczególności, przygotowuje raporty z przebiegu sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnych i procesu dyplomowania; przygotowuje wnioski z przeprowadzonych na WFiS hospitacji; przygotowuje wnioski z przebiegu procesu rekrutacji na kierunki studiów prowadzone na WFiS; pozostaje w stałym kontakcie z przewodniczącymi zespołów programowych, opiekunami praktyk oraz opiekunami poszczególnych lat; podejmuje decyzje w przypadku stwierdzenia bieżących nieprawidłowości w procesie dydaktycznym.
- 10) Dziekan przewodniczy Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia; opracowuje raporty z Ankiety Oceny Zajęć; koordynuje proces hospitacji zajęć dydaktycznych; nadzoruje działalność zespołów programowych; nadzoruje aktywność dydaktyczną pracowników Wydziału oraz osób spoza Wydziału (w zakresie prowadzonych na Wydziale zajęć dydaktycznych); kieruje odpowiednie wnioski do Rektora i Senatu UMCS.
- 11) Procedura monitorowania oraz korygowania, jeżeli potrzeba, ujawnionych nieprawidłowości w zakresie realizacji efektów uczenia się, jest przeprowadzana w każdym roku akademickim dla wszystkich kierunków studiów na WFiS.

§ 3

Weryfikacja efektów uczenia się

1. Weryfikacja stopnia realizacji założonych efektów uczenia się jest dokonywana w sposób ciągły i/lub okresowy, w szczególności poprzez:
 - a) ocenę stopnia przygotowania studentów do zajęć i ich aktywności w ich trakcie;
 - b) ocenę prac pisemnych, projektów, innych zadań wykonywanych w trakcie zajęć stosownie do ich specyfiki;
 - c) przeprowadzanie kolokwiów, zaliczeń cząstkowych;
 - d) ocenę praktyk;
 - e) przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów końcowych;
 - f) ocenę pracy dyplomowej;
 - g) egzamin dyplomowy.
2. Szczegółowe zasady dotyczące stosowanej na danych zajęciach formy oceny są ustalane przez prowadzących zajęcia w zgodności z Regulaminem Studiów I i II stopnia oraz jednolitych magisterskich. O zasadach tych studenci są informowani na pierwszych zajęciach; odpowiednie informacje są umieszczane w sylabusach zajęć w USOS.
3. Szczegółowe zasady dyplomowania na Wydziale Filozofii i Socjologii są określone w Uchwale Nr XXIV – 30.10-13/19 Senatu UMCS z dnia 16 października 2019.

4. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym; jego celem jest sprawdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studenta z zakresu studiowanego kierunku i specjalności oraz problematyki związanej z przygotowaną przez niego pracą dyplomową. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Dziekana Wydziału. Na egzaminie dyplomowym studentowi zadawane są przynajmniej trzy pytania, z których dwa pochodzą z listy pytań na egzamin dyplomowy dla danego kierunku studiów. Pozostałe pytania dotyczą pracy dyplomowej. Inne szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące formy egzaminu dyplomowego są zdefiniowane przez obowiązujące na Wydziale Filozofii i Socjologii.
5. Szczegółowe zestawy pytań na egzamin dyplomowy są publikowane na stronie WFiS.
6. Inne rozstrzygnięcia są regulowane przez Regulaminem studiów.

§ 4 **Odpowiedzialność**

Odpowiedzialni za właściwe funkcjonowanie procedur tworzenia, doskonalenia i weryfikacji efektów uczenia się na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS są: Dziekan, Prodziekan ds. Studenckich; Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia; Kolegium Dziekańskie; Kierownik studiów doktoranckich; Kierownicy studiów podyplomowych; Zespoły programowe, opiekunowie roku, opiekunowie praktyk studenckich, nauczyciele akademicy.

Podstawy prawne:

- Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 r., z późniejszymi zmianami (Dz. U. 2018, poz. 1688)
- Ustawa O Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji z dnia 22 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475 oraz z 2018 r. poz. 650 i 1669)
- Regulamin Studiów w UMCS w Lublinie. Uchwała Nr XXIV – 26.5/19 Senatu UMCS z dnia 24 kwietnia 2019 r.
- UCHWAŁA Nr XXIV – 30.6/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów.
- UCHWAŁA Nr XXIV – 27.20/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządkowania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Filozofii i Socjologii, rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020
- Regulamin studiów doktoranckich w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – Załącznik do Uchwały Nr XXIV – 6.5/17 Senatu UMCS z dnia 26 kwietnia 2017 r. z późn. zm. (UCHWAŁA Nr XXIV – 26.12/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej)

w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2019 r. zmieniająca Uchwałę Senatu UMCS Nr XXIV – 6.5/17 z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie regulaminu studiów doktoranckich).

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. 2018 poz. 1861) z późn. zm. (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie studiów; Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie studiów).
- **UCHWAŁA** Nr XXIV – 38.31/20 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie zakresu i formy egzaminu dyplomowego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dla studentów Wydziału Filozofii i Socjologii, kończących studia w roku akademickim 2020/21 na kierunkach: europeistyka – studia stacjonarne pierwszego stopnia, filozofia – studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia, kognitywistyka – studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia, kreatywność społeczna – studia stacjonarne pierwszego stopnia, socjologia – studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia, zarządzanie w politykach publicznych – studia stacjonarne pierwszego stopnia

